

423102, СЕЛО НИЖНЯЯ КАРМАЛКА,  
УЛ.ЛЕНИНА, Д.44

423102, ТУБӘН КАРМАЛКА АВЫЛЫ,  
ЛЕНИНА УРАМЫ, 44 ЙОРТ

Тел.: (84396)2-39-47 ФАКС: (84396) 2-36-47

Email: [Nkar.Cmn2@tatar.ru](mailto:Nkar.Cmn2@tatar.ru)

№117

02.05.2019 ел.

**Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы  
Түбән Кармалка авыл жирлеге Советы  
КАРАРЫ**

**Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Түбән Кармалка авыл жирлеге жирле үзидарә органнарының законнар һәм муниципаль норматив хокукый актларга үзгәрешләр кертү турында мониторингы үткәрү турындагы нигезләмәне раслау хакында**

Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Түбән Кармалка авыл жирлеге жирле үзидарә органнарының канунчылык һәм муниципаль норматив-хокукый актлар буенча мониторингны уздыру эшен камилләштерү максатларында, Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Түбән Кармалка авыл жирлеге Уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Түбән Кармалка авыл жирлеге Советы карар итә:

1. Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Түбән Кармалка авыл жирлеге жирле үзидарә органнарының законнарында һәм муниципаль норматив хокукый актларыда мониторинг үткәрү турында нигезләмәсен расларга.

2. Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Түбән Кармалка авыл жирлеге жирле үзидарә органнарына:

- үзенә эшчәнлегендә әлеге карарның 1 пункты белән расланган Нигезләмәгә таянып эш итәргә;

- күрсәтелгән нигезләмәне үтәү өчен җаваплы затларны билгеләргә; җаваплы затлар билгеләгән муниципаль хезмәткәрләрнең вазыйфай инструкцияләренә тиешле үзгәрешләр кертәргә.

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Түбән Кармалка авыл жирлеге Уставы белән билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарырга, шулай ук Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Түбән Кармалка авыл жирлегенә рәсми сайтындагы Интернет челтәрәндә урнаштырырга.

4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотарга.

5. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көненнән ун көн узгач үз көченә керә.

Түбән Кармалка авыл жирлеге Башкарма комитет җитәкчесе: Р.М. Сибгатуллин

Татарстан Республикасы  
Чирмешән муниципаль районы  
Түбән Кармалка авыл жирлеге  
Советы карары белән  
расланган  
№ 117 02.05.2019 ел

**Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Түбән Кармалка  
авыл жирлеге жирле үзидарә органнарының муниципаль норматив  
үзгәрешләренә мониторинг үткәрү турында нигезләмә**

**I. Гомуми нигезләмә**

1. Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Түбән Кармалка авыл жирлеге жирле үзидарә органнарының законнар һәм муниципаль норматив хокукый актларына үзгәрешләр мониторингы (алга таба-мониторинг, муниципаль актлар, жирле үзидарә органнары) жирле үзидарә органнары тарафыннан башкарылуы системалы, комплекслы һәм планлы эшчәнлекне күз алдында тоту.

2. Мониторинг жирле үзидарә органнары тарафыннан башкарыла.

3. Жирле үзидарә органнары мониторинг уздырганда Чирмешән муниципаль район Советы һәм Чирмешән муниципаль Башкарма комитетының баш специалисты (юристы) белән берлектә эш алып баралар.

4. Мониторингны уздыру өчен жирле үзидарә органнарында җаваплы кеше билгеләнә.

5. Мониторингны уздыру максатлары:

Федераль һәм республика законнарына туры китерү максатларында муниципаль актларны кабул ителүе, үзгәртелүе һәм аларның үз көчләрен югалткан дип саналуы

муниципаль актларда коллизияләренә, каршылыкларны, проблемаларны бетерү, хокукый җайга салуда кабатлауны бетерү;

жирле үзидарә органнарының норматив хокукый базасын системалаштыруны тәэмин итү;

муниципаль актларда кооррупциячел факторларны ачыклау;

кирәге калмаган гамәлда файдаланмаган (актуальлеген югалткан) яисә алмаштырылмаган муниципаль актларның яисә аларның аерым нигезламаларен ачыклау; хокук куллану нәтижәләлеген арттыру;

муниципаль актларны гамалгә ашыруның нәтижәләлеген киметүче факторларны ачыклау;

муниципаль актларның үтәлешенә жирле үзидарә органнарының тиешле бүлекчәләре тарафыннан контрольне гамәлгә ашыруга булышлык күрсәтү; нормалар билгеләү процессын камилләштеү бунча такъдимнәр эшлау тора.

6. Мониторинг:

Федераль конституция, федераль законнар, Россия Федерациясенә башка закон актлары;

Россия Федерациясе Президенты указлары, Россия Федерациясе Хөкүмәте карарлары, федераль башкарма хакимият органнарының норматив хокукый

актлары, федераль дәрәжәдәге башка законга кагылышлы норматив хокукый актлар;

Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары; Татарстан Республикасы Чирмешән муниципаль районы Уставы, муниципаль актларын жыю, гомумиаштеру, анализлау һәм үзгәрешләргә бәяләүне үз эченә ала.

7. Мониторинг үткәрүнең нигезләре булып:

Федераль һәм республика законнары актларына үзгәрешләр кертү; муниципаль актларны хокукый жайга салынуын аерым өлкәләрдә куллануны анализлау;

прокуратура органнары мағлұматы;

муниципаль актларны камиллаштеру яки кимчелекләргә турында массакүләм мағлұмат чаралары мағлұматы;

муниципаль актларның камил булмавы хакында гражданның, юридик затларның, шул исәптән ижтимагый, фәнни, хокук саклау һәм башка оешмаларның, шәхси эшкүарларның, дәүләт хакимияте органнарының, муниципаль берәмлекләргә вәкилләкле органнары депутатларының мөрәжәгатьләргә, шул исәптән түбәндәгеләргә үз эченә алган мөрәжәгатьләргә тора:

муниципаль норматив хокукый актлары регистрына кертелгән муниципаль актларга карата үткәрелгән Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгы тарафыннан үткәрелгән хокукый экспертиза бәяләмәсе; билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле затлар тарафыннан эерләнгән муниципаль актларга коррупциягә каршы экспертиза бәяләмәсе;

жирле үзидарә органнары үткәргән торган конференцияләргә, семинарларның, халык тыңлаулары, ижтимагый фикер алышуларның һәм башка чараларның йомгаклау документлары.

## II. Мониторинг үткәрү тәртибе

8. Жирле үзидарә органнары үз компетенцияләргә кагылган мәсьәләләр буенча әлегә Нигезләмәнең 4 пунктында күрсәтелгән җаваплы затлар белән узара бәйләнештә мониторинг үткәрәләр.

Мониторинг үткәрү максатларында эшчә төркемнәр төзелергә, киңәшмәләр, консультацияләр үткәрелергә, кирәкле мағлұмат соратып алырга, Татарстан Республикасының башка муниципаль берәмлекләргә, Россия Федерациясә субъектлары тәҗрибәсә өйрәнелергә, башка эш формалары кулланылырга мөмкин.

9. Мониторинг анализ аша башкарыла:

әлегә Нигезләмәнең 6 пунктында күрсәтелгән актлар;

федераль, республика һәм муниципаль дәрәжәдәге нормативхокукый актларны дөгьвалау эшләргә буенча суд актлары (суд практикасы);

прокурор актлары.

10. Мониторингны гамалга ашыру, жирле үзидарә органнарының норматив базасын анализлау, шулай ук мониторинг йомгаклары буенча үткәрелгән нормалар үткәрү эше нәтиҗәләргә фиксацияләү максатларында муниципаль берәмлекнең жирле үзидарә органнарында муниципаль норматив хокукый актлар реестрларын оештыру һәм алып бару тәртибе турында муниципаль берәмлекнең вәкилләкле органы карары нигезендә кабул ителгән муниципаль норматив хокукый актлар реестрлары файдаланыла.

11. Мониторинг уткаруне гамалга ашыру процессын оптимальлаштеру өчен: “Гарант” мәгълүмат системасына хокукый жайга салуның тиешле өлкэләре буенча яңалыклар хакында мәгълүмат керү;

«Кодекс» мәгълүмат компаниясенң «Региональ законнар чыгару аналитикасы» автоматлаштырылган мәгълүмат системасында муниципаль актларның законнарга туры килмәве турында мәгълүмат булуны таэмин итүче мәгълүмати системаларының автоматлаштырылган сервислары(контрактлар, аларның операторлары белән килешүләр төзүгә бәйле күрсәтелган мөмкинлекләр булганда) файдаланыла.

Мониторингны гамалга ашыру процессын оптимальлаштеру максатларында башка мәгълүмат системалары сервислары файдаланыла ала.

12. Муниципаль хокукый актларны кабул итүне (бастырып чыгаруны) үзгәртелешен яки көчен югалткан (гамалдан чыгару) дип саналышын таэмин иту, әлеге Нигезләмәненң 9 пунктында күрсәтелгән анализ белән беррәттән муниципаль актларның куллану практикасы турында мәгълүмат түбәндәге критерийлар буенча гомумиләштерелә һәм бәяләна:

кеше һәм гражданның гарантияләнган хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләренң үтәлеше;

муниципаль актларны кабул иту (бастырып чыгару) зарурлығы билгеләнгән зуррак юридик көчкә ия норматив хокукый актлар булуы;

муниципаль акт чыгарганда жирле үзидарә органы үз компетенциясе чикләрен үтәве;

муниципаль актта коррупциячел факторлар булуы;

ижтимагый мөнәсәбәтләренң хокукый жайга салуның тулылығы;

хокук нормаларында коллизия;

юридик-техник характердагы хаталар булуы;

муниципаль актны кулланганда муниципаль акт нигезләмәләренң мәгънәсе бозылуы;

муниципаль хокукый актны кулланганда хокуксыз яисә нигезсез карарлар, гамәллар (гамәл кылмау);

норматив хокукый актларны куллану тәжрибәсе булу;

норматив хокукый актларны куллануда бертөрле тәжрибә булмавы;

муниципаль актны аңлату мәсьәләләре буенча гаризалар булу (саны) һәм аларның эчтәлегә;

муниципаль акт белән жайга салынган мөнәсәбәтләргә бәйле рәвештә мөрәжәгать итүчеләрненң таләпләрен канәгатьләндерү (канәгатьләндерүдән баш тарту) турында закон көченә керган суд актлары булу (саны) һәм аларны кабул итү нигезләре.

13 Мониторинг йомгаклары буенча федераль һәм республика законнарында үзгәрешләр муниципаль актларга үзгәрешләр кертүне таләп иткән очракта жирле үзидарә органнары:

муниципаль актка үзгәрешләр кертү турында, муниципаль актның үз көчен югалтуын тану турында, яңа муниципаль акт кабул итү турында тиешле муниципаль актлар проектлары эшләнә;

муниципаль актларны зуррак юридик көчкә ия булган актлар белән тәңгәлләштерүгә юнәлдерелгән башка чаралар күрелә.

14. Муниципаль актларны үзгәртү ихтыяжы тудыручы федераль һәм республика законнары актларына үзгәрешләр кертелган очракта, мониторинг федераль яки республика актын чыгарганнан соң 30 көн эченда үткәрелә.

Мониторинг үткәругә нигез булып гражданның, юридик затларның, шәхси эшкуарларның, дәүләт хакимияте органнарының, муниципаль берәмлекләрнең вәкиллекле органнары депутатларының мөрәжәгатьләре, шулай ук Россия Федерациясе прокуратурасы турында» Федераль закон белән”

билгеләнгән срокларда каралырга тиешле прокурор күзәтчелеге актларыннан гайре башка прокуратура мәгълүматы, торганда мониторинг алар кәргәннән соң 30 көн эчендә гамәлгә ашырыла. Күрсәтелгән очракларда мониторинг үткәру нәтижеләре турында мөрәжәгать итүче затка хәбәр ителә .

Федераль һәм республика законнары актларының ерак перспективада үз көченә керә торган үзгәрешләре ачыкланган очракта, жирле үзидарә органнарының норма билгеләү эшчәнлегенә планнарына тиешле төзәтмәләр кертү турында тәкъдимнәр кертелә.

## **II. Мониторинг нәтижаларен гамалга ашыру**

15. Мониторинг нәтижеләре буенча муниципаль акт проектын эшләү һәм муниципаль актын кабул итү федераль һәм республика законнарының тиешле акты үзгәргәннән соң, ике айдан да соңга калмыйча үткәрелә, 14 нче пунктның 3 нче абзацында күрсәтелгән очрактан тыш.

16. Мониторинг үткәру өчен җаваплы затлар мониторинг нәтижеләре турында жирле үзидарә органнары җитәкчеләре алдында һәр айның 5 нче числосыннан да калмыйча хисап тоталар.

16. 1. Мониторинг нәтижеләре турында хисап түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- мониторинг үткәру объекты турында мәгълүмат
- мониторинг үткәручеләр турында мәгълүмат
- мониторинг үткәру вакыты турында мәгълүмат
- хокукый җайга салу предметының кыскача характеристикасы, мониторинг үткәру нигезләре

16.2. Мониторинг нәтижеләре турындагы хисап (мәгълүмат) үз эченә түбәндәгеләрне ала:

- хокукый җайга салуның ачыкланган проблемалары турындагы мәгълүматны;
- муниципаль актларга үзгәрешләр кертү һәм яңа муниципаль актларны кабул итү, юкка чыгару турындагы тәкъдимнәрне;
- тиешле хокукый мөнәсәбәтләр өлкәсендә хокукый җайга салуны камилләштерүгә юнәлдерелгән мониторинг нәтижеләренә нигезләнгән башка нәтижеләрне һәм тәкъдимнәрне.

17. Мониторинг нәтижеләре буенча кабат кабул ителгән муниципаль актлар Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлары Регистрына законнар белән билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда кертү өчен җибәрелә. Әлеге регистрга кертү өчен мониторинг нәтижеләре буенча ачыкланган муниципаль актлар җибәрелә, анда тотылмый.

18. Мониторинг нәтижеләре буенча норма чыгару процессын камилләштерү буенча тәкъдимнәр эзер булырга мөмкин.

#### IV Жаваплылык

19. Мониторинг үткөрү һәм хокукый ижат итү эшчәнлеге өчен жаваплы затлар мониторингны оештыру өчен персонал (шул исәптән дисциплинар) жаваплы, шулай ук муниципаль актларны хокукый жайга салу өлкәсендә жирле үзидарә органнары карамагына караган тиешле федераль һәм республика законнарына туры китерү өчен вакытында жавап бирәләр.

20. Тискәре нәтижеләргә, шул исәптән, гражданнарға, юридик затларға, жәмгыятькә һәм дәүләткә зыян китергән мониторинг нәтижеләре буенча гамәлләр кылган (гамәлләр кылмаган) өчен жирле үзидарә органнары житәкчеләре законнар белән тәңгәллектә жаваплы.